

LA REBOTIGA

El millor retrat de la generació 'beat'

Convertida en un clàssic de la literatura nord-americana del segle XX, aquesta novel·la de Jack Kerouac és un referent imprescindible per entendre el pensament i el discurs de la coneguda com a generació *beat*, que, amb noms com Neal Cassady o William Burroughs, va sotragar als anys 50 els fonaments de la societat —i de retop, la literatura— americana. Aquesta edició, traduïda per Laia Font i Anna Llisterrí, ofereix la versió original de l'obra de Kerouac, més dura de la que es va publicar el 1957, sota censura.

A la carretera. Jack Kerouac. Edicions 62. 410 pàgines. 14 euros

El teatre menys conegut de Sagarra

La compilació de l'Obra Completa de Josep Maria de Sagarra per l'editorial Tres i Quatre arriba ja al dissetè volum, que aplega cinc peces teatrals de l'autor, *La careta*, *La màscara*, *La*

folia del desig, *Marçal Prior* i *Un estudiant de Vic*. L'edició és a cura dels filòlegs Narcís Garolera i Miquel M. Gibert. Aquest és el tercer volum de l'Obra Completa dedicat al teatre de Sagarra. Tot i que aquest volum no comprèn la producció teatral de l'autor més coneguda, com ara *El Cafè de la Marina*, les peces que conté són una bona mostra del mestratge de Sagarra en el gènere dramàtic.

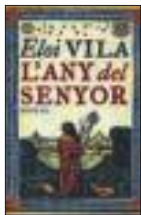
Josep M. de Sagarra. Obra Completa (Volum 17).

Tres i Quatre. 450 pàgines. 29,99 euros

Les aventures d'un picapedrer de Ripoll

Biel Freixa, un jove picapedrer de Ripoll, traït i amenaçat de mort, ha de salvar la seva vida i la dels qui estima acomplint una perillosa missió lluny de les seves terres. Haurà de viatjar fins a Còrdova, una ciutat plena de lladres, assassins i espies. És la història insòlita, plena d'aventures, trepidant, que narra el periodista Eloi Vila en la seva primera novel·la, ambientada al segle X.

L'any del senyor. Eloi Vila. Ara/Alisis. 250 pàgines. 16,85 euros

50 anys dels Setze Jutges, recull d'articles i un CD

Amb motiu del cinquantè aniversari del manifest fundacional de la Nova Cançó —*Ens calen cançons d'ara*, de Lluís Serrahima, publicat el gener de 1950 a la revista *Germinabit*—, Cossetània i Enderrock publiquen aquest volum on es recullen articles apareguts en diverses revistes sobre la cançó d'autor i el pop català dels anys 60. El llibre, il·lustrat amb fotografies dels integrants de la Cançó i d'alguns dels concerts, va acompanyat del CD *Audiència pública* —l'únic àlbum col·lectiu dels Setze Jutges, que s'ha reeditat afegint-hi els tres darrers jutges, Maria del Mar Bonet, Lluís Llach i Rafael Subirachs. El projecte ha estat impulsat pel cronista de la cançó Xevi Planas i l'activista Joan Martí.

50 anys de la Cançó. Joaquim Vilarnau. Cossetània / Grup Enderrock. 112 pàgines. 14,80 euros

COLLS I PUNYS

Els arços

NARCÍS COMADIRA

Cada any, a finals de març —que rima amb arç—, durant el mes d'abril, segons els llocs i segons els climes, els arbustos dels arços treuen la seva florida. Aquests corimbos de floreta diminuta, d'un blanc mantegós, perfumats intensament de mel. Neixen en unes branques seques i espinoses, sense fulla, i anuncien la massa verda que els succeirà. Les flors es marciràn, cauran els petits pètals blanquinosos, com és de llei, i de cada flor en sortirà un fruit de forma ovalada, vermell intens, no pas més gros que un pèsol. Són arbustos, els arços, que fan tanques pels marges, als límits dels camps o dels boscos i, en aquest temps, formen com núvols lleugeríssims, allargassats sobre els sembrats verds, incipientes, dels cereals. A vegades, sota seu, s'hi fan les esparregueres i se'n poden collir els tanyes tendres i novells, els deliciosos espàrrecs silvestres. Potser, amb sort, algun iris purpuri i vellutat posarà un contrapunt

Lletres

Sala de control de Barcelona TV, mitjà que compta amb un llibre d'estil. / JORDI BARRERAS

Se'n parla molt

ESTER FRANQUESA

Diccionari del català col·loquial / Barcelona TV. Llibre d'estil

Diversos autors / Carme Ferré
Enciclopèdia Catalana-Grup Flaix / UOC
397 pàgs. 16 euros / 171 p. 18 euros

Se'n parla molt però no sempre es posa fil a l'agulla per arreglar-ho. Sovint els mitjans de comunicació catalans donen que parlar. Sí, se'n parla i sentim a parlar de la poca qualitat lingüística i de com passen al castellà com si res. Especialment en les interaccions ordinàries, poc formals, els locutors i presentadors ens inunden de frases fetes, lèxic i formes argòtiques dites a la castellana per ignorància, mandra, desídia o fals esnobisme. Algú pot pensar erròniament que les formes genuïnes equiparables s'han fos o que el català té algun impediment per a l'expressió col·loquial. Amb la voluntat d'ordenar com s'usen les llengües, tendir a una certa homogeneïtzació en les comunicacions i construir també una imatge de marca, alguns mitjans estableixen criteris lingüístics propis. Això han fet ara el grup Flaixbac i Barcelona TV.

Seguint la trajectòria d'alguna obra precedent com el *Diccionari del català popular i d'argot*, de Joaquim Pomares, els assessors lingüístics del Grup Flaix han compilat, també en forma de diccionari, les expressions que han fet ballar el cap als seus locutors durant quinze anys. El *Diccionari del català col·loquial*. Dubtes davant del micròfon és un compendi de 2.400

usos col·loquials bons i incorrectes o inadequats, ben distingits els uns dels altres, i endreçats amb originalitat alfabèticament tots junts per localitzar-los ràpidament. El desconeixement no podrà servir d'excusa per usar un llenguatge de carrer, poc formal, i sovint necessàriament vulgar. Ja no es podrà dir alegrement per antena o en qualsevol telesèrie, xou, programa d'humor o concurs *apaga y vámonos*, *ets d'armes tomar, que pardi-llo!*, *estic magullat de tan currar* i no pas *bona nit i tapa't*, *ets del morro fort, quin passerell!* o *estic baldat de tan pensar*. No es tracta, com els antics vocabularis de barbarismes, de fer substituir lèxic comú que s'usava en castellà pel corresponent català (*bussón* o *sello*), sinó d'oferir alternatives a formes d'argot pròpies de la parla espontània, sovint efímeres i passatgeres i massa interferides pel castellà. Els vocabularis de barbarismes funcionaven per refer la llengua normativa. El diccionari de català col·loquial és un instrument més per fer del català una llengua plenament normal, variada en tots els registres i modalitats.

Barcelona TV s'ha decidit per un llibre d'estil de més clàssic format; en la línia d'altres de l'àmbit periodístic, dóna rellevància als principis ètics d'obligat compliment en la professió i concreta recomanacions per al respecte a l'individu (rebuig de la *càmera oculta* i la *teleporqueria*) o l'atenció a la pluralitat aclarint conceptes susceptibles de males interpretacions (*clandestí*, *discapacitat*, *ètnia*, *immigrant*...). Recull uns apunts de ma-

nual sobre el periodisme a la televisió, amb esment dels gèneres i formats periodístics i tot, i sobre el periodisme a Internet, amb informació sobre la legislació específica i poca cosa més. Enmig, desgrana uns patrons de redacció i estil ordenats alfabèticament, mots de pronúncia viciada, aspectes gramaticals molt detallats i quatre notes sobre lèxic. Com en tots els llibres d'aquesta naturalesa, hi ha l'apartat dedicat a la imatge gràfica, minuciosos, i un annex amb recursos d'interès (atles, mapes, webs, diccionaris, protocols de revisió de textos, etc.). En general, trobem massa diferència en la profunditat dels temes diversos, fa l'efecte que s'han sumat casos estudiats de manera poc travada: una obra no enllestida, com diu l'autora en la presentació. Ho agreujen que el sumari general no dóna prou pistes sobre el contingut, que sí que es detalla davant de cadascun dels set capítols. Sens dubte, un índex de matèries o paraules clau global estalviaria temps de recerca. Amb tot, és un referent més per divulgar aspectes de comunicació relacionats amb els agents que hi intervenen i sobre els continguts comunicatius.

El diccionari i el llibre d'estil amplien el panorama de recursos que podrien apaivagar les crítiques que els plouen a alguns mitjans, si els seus professionals s'hi posen i segueixen els seus models de comunicació en català correcte i de qualitat. Els professionals d'aquest sector mantenen encara una influència elevada en el conjunt dels parlants com per deixar-ho passar.

sumptuós a la senzilla floreta blanca dels arços.

Un arbust tan humil té, en contra del que podria semblar, un notable pes literari. El poeta irlandès Seamus Heaney va titular un llibre *La llanterna de l'arç*, títol que provenia d'un dels poemes del llibre. Allà, però, Heaney no hi evoca pas l'arç primaveral, lleuger i florit. Ell hi parla de l'arç hivernal, despallat de flors, és clar, i de fulles. Només hi queden els fruits encesos, brillant com fanalets, mig bequejats pels ocells. A vegades, diu, quan

l'alè forma fumerols enmig del gebre, aquests *small lights for small people* (llums petits de la gent menuda, segons la traducció de Francesc Parcerisas), poden ser com la llanterna de Diògenes que busca un home just. Ens escruta des de darrere l'arç i nosaltres reculem davant d'aquella llanterna, unió de carn i de llavor, perquè ens fa por de no ser l'home just buscat. És la visió de l'arç d'hivern.

L'arç primaveral ja va ser cantat per Ronsard en una petita i delicada oda (Llibre IV, Oda XXII). Ronsard el veu florit i verdejant i sent un rossinyol que hi canta. I diu a l'arç que visqui per sempre, que ni el llamp ni la destralt ni el vent el puguin arrabassar. Segurament és aquesta feblesa aparent de l'arç, aquesta fugacitat de la seva florida que va moure Marcel Proust, quan, davant d'un arç de floració ja marcida, un *buisson d'aubépinès défleuris*, pensa en les jovenetes alegres, piadoses i coquetes, les *jeunes filles en fleurs*. I, tot mirant les fulles d'una branca d'arç sense flors, sent que les fulles li diuen que aquelles noietes ja fa temps que són fora. Relacionar les flors de l'arç amb les noies enriolades és el mateix que fa Josep Carner al seu poema *Dia de córrer*. A la darrera estrofa, en un ronsardià *carpe diem*, hi diu: "Corre: no pensis si fores poruc o planyent: | tem que tot d'una aquest aire no es faci més lent. | Perquè demà no hi seran aquests flocs i miralls tan esparrosos, | ni la riulla de noies al sot on blanquegen els arços, | ni el raig de sol que l'encén."